

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Cyrlometodějská teologická fakulta

Katedra křesťanské výchovy

Studijní obor: Sociální pedagogika

**Mezigenerační projekt zaměřený na propojení dětského
domova a domova seniorů**

Bakalářský projekt

Autor: Eliška Slívová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Mgr. Petra Potměšilová, Ph.D.

Olomouc 2020

Prohlášení o samostatném vypracování

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt na téma „Mezigenerační projekt zaměřený na propojení dětského domova a domova seniorů“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V ..... dne .....

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucí mého bakalářského projektu doc. PhDr. Mgr. Petře Potměšilové, Ph.D. za odborné vedení, všestrannou pomoc, její čas a podnětné rady, které mi poskytovala při zpracovávání mého bakalářského projektu.

Obsah

Úvod	6
1 Vymezení cíle a cílové skupiny projektu	7
1.1 Cíl projektu	7
1.2 Cílová skupina projektu	7
1.3 Charakteristika domova pro seniory	7
1.4 Charakteristika dětského domova	7
2 Historie a současný stav institucí	8
2.1 Historie a současný stav Domova pro seniory Krnov	8
2.1.1 Základní údaje organizace	8
2.1.2 Historie	8
2.1.3 Současnost	9
2.1.4 Organizační struktura a personální zajištění	10
2.1.5 Finanční zabezpečení	12
2.1.6 Hlavní náplň činnosti zařízení a volnočasové aktivity	12
2.1.7 Zhodnocení současného stavu prostřednictvím SWOT analýzy	13
2.2 Historie a současný stav Dětského domova Lichnov	14
2.2.1 Základní údaje organizace	14
2.2.2 Historie	14
2.2.3 Současnost	14
2.2.4 Organizační struktura a personální zajištění	15
2.2.5 Finanční zabezpečení	16
2.2.6 Hlavní náplň činnosti zařízení a volnočasové aktivity	17
2.2.7 Zhodnocení současného stavu prostřednictvím SWOT analýzy	17
3 Mezigenerační vztahy a mezigenerační učení	18
3.1 Mezigenerační vztahy	19
3.2 Mezigenerační učení	20
4 Volný čas	21
4.2 Volný čas dětí a mládeže	21
4.2.1 Specifika volného času v dětských domovech	22
4.2.2 Volný čas v DD Lichnov	22
4.3 Volný čas seniorů	22

4.3.1	Specifika volného času v domovech pro seniory	23
4.3.2	Volný čas v DS Krnov	23
6	Projekt.....	23
6.1	Charakteristika nového zamýšleného stavu.....	23
6.2	Odůvodnění tvorby projektu.....	23
6.3	Financování projektu	24
6.4	Personální zajištění projektu a finanční ohodnocení pracovníků	25
6.4.1	Personální zajištění	25
6.4.2	Návrh způsobu ohodnocení pracovníků	25
6.5	Materiální zajištění projektu	26
6.6	Finanční rozpočet projektu	26
6.6.1	Návrh finančního rozpočtu v případě ohodnocení pracovníků jako práce přesčas s příplatkem 25% průměrného výdělku	27
6.6.2	Návrh finančního rozpočtu v případě ohodnocení pracovníku jako práce přesčas s náhradním volnem	29
6.7	Časová náročnost projektu	30
6.8	Realizace projektu	30
6.8.1	Návrh harmonogramu aktivit.....	31
6.8.2	Aktivity	32
6.9	Shrnutí projektu	44
	Závěr.....	45
	Zdroje	46
	Internetové zdroje	46

Úvod

V České republice existuje mnoho institucí, které se zaměřují na práci s lidmi různých věkových kategorií. Díky tomu je možné najít v jakémkoliv věku vhodnou instituci pro naše potřeby či zájmy.

Ve svém bakalářském projektu jsem se rozhodla využít právě věkového rozdílu klientů dvou organizací a propojit tak dětský domov a domov seniorů. Každá z těchto organizací svou činnost zaměřuje na jinou věkovou skupinu osob, ale přesto mají mnoho společného. V případě, že situace člověka mu neumožňuje žít v jeho přirozeném prostředí, snaží se tyto zařízení pro něj zajistit zázemí, péči a smysluplné trávení volného času. Vlivem takové situace však může v zařízeních dojít rovněž k nedostatečnému rozvoji mezigeneračních vztahů, zejména ob jednu generaci.

Prostřednictvím vhodných volnočasových aktivit má projekt docílit společné spolupráce obou institucí a rozvíjet tak mezigenerační vztahy tam, kde se vyskytují méně či se nerozvíjí vůbec.

První kapitola se věnuje vymezení cíle a cílové skupiny projektu a charakteristice dětského domova a domova pro seniory. Druhá kapitola popisuje historii a současný stav Dětského domova Lichnov a následně Domova pro seniory Krnov z hlediska personálního a finančního zabezpečení, hlavní náplně činnosti obou institucí a volnočasových aktivit.

Ve třetí kapitole se zaměříme na problematiku mezigeneračních vztahů a s tím souvisejícího mezigeneračního učení. Čtvrtá kapitola pojednává o problematice volného času a popisuje specifika volného času dětí a seniorů. V páté kapitole pak projekt nabízí možnost samotné realizace, návrh finančního a personálního zabezpečení včetně návrhu rozpočtu a nakonec popis volnočasových aktivit ve spolupráci DS Krnov a DD Lichnov vedoucích k rozvoji mezigeneračních vazeb mezi seniory a dětmi.

1 Vymezení cíle a cílové skupiny projektu

1.1 Cíl projektu

Cílem projektu je propojit prostřednictvím vhodných volnočasových aktivit obyvatele či klienty domova pro seniory a dětského domova, a tím posílit mezigenerační vztahy tam, kde chybí nebo jsou málo přítomny. Dále zvolit aktivity přizpůsobené a zároveň zajímavé pro obě věkové skupiny a podpořit jimi vzájemnou spolupráci mezi dětmi a seniory. Nakonec budovat oboustrannou toleranci a motivaci k dalším společným setkáním či aktivitám.

1.2 Cílová skupina projektu

Projekt je určen pro dvě věkové skupiny. Pro první skupinu navrhuji osm seniorů ve věku od 65 až 85 let, jejichž psychický a fyzický stav přiměřeně odpovídá náročnosti aktivit uvedených v projektu. Druhou skupinou je osm dětí z dětského domova ve věku od 8 do 15 let. Pro projekt bych organizacím dále navrhovala, aby v obou skupinách byly zastoupeny obě pohlaví.

Cílová skupina zahrnuje pouze malou část klientů obou institucí, aby byl projekt pro začátek lépe realizovatelný. Pokud by se jeho realizace osvědčila a projekt dosáhl pozitivních výsledků, je možné jej navrhnout postupně i dalším klientům v obou organizacích.

1.3 Charakteristika domova pro seniory

Domov pro seniory je sociální služba, která poskytuje pobytové služby osobám se sníženou soběstačností zapříčiněnou zejména vysokým věkem, jejichž situace si žádá pravidelnou pomoc druhé osoby. Služba poskytuje klientům ubytování, stravu, pomoc při zvládnutí péče o vlastní osobu spojenou s osobní hygienou, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Dále pak zajišťuje sociálně terapeutické a aktivizační činnosti a pomoc při uplatňování práv či při obstarávání individuálních záležitostí. (Zákon č. 108/2006 Sb.)

1.4 Charakteristika dětského domova

Dětský domov je školské zařízení pro výkon ústavní výchovy a preventivně výchovné péče. Účel dětského domova spočívá v zajištění soudem nařízené ústavní

výchovy dětem bez závažných poruch chování, které se vzdělávají v běžných základních školách mimo dětský domov. Pečuje o děti zpravidla ve věku od 3 do 18 let nebo o nezletilé matky a jejich děti vždy dle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k jedincům plní dětský domov úlohy výchovné, vzdělávací a sociální. (Zákon č. 109/2002 Sb.)

2 Historie a současný stav institucí

2.1 Historie a současný stav Domova pro seniory Krnov

2.1.1 Základní údaje organizace

Název: Domov pro seniory Krnov

Sídlo: Roosveltova 2141/51, Krnov 794 01

IČ: 00846325

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Město Krnov, Hlavní náměstí 1, Krnov 794 01 (Základní údaje, 2019)

Ředitelka: Ing. Kateřina Michalíková

Telefon: 602 793 844

E-mail: reditel@dskrnov.cz (Kontakty, 2019)

Webová stránka: www.dskrnov.cz

2.1.2 Historie

Domov pro seniory (dále DS) byl postaven v roce 1991 a v tomtéž roce také zahájil svůj provoz. Ubytovací kapacita pro klienty byla 130 míst rozdělených do 82 pokojů. Od 1.10. 1991 je domov samostatnou rozpočtovou organizací, jejímž zřizovatelem se od téhož dne stalo Město Krnov. Do té doby spadalo zařízení pod Ústav sociálních služeb Bruntál. Dne 1.1. 1993 se městské zastupitelstvo rozhodlo změnit Domov pro seniory Krnov na příspěvkovou organizaci. V roce 1993 se také navýšil počet ubytovacích míst na 140, neboť zájem klientů převyšoval možnosti DS.

Roku 1997 zasáhly Domov pro seniory Krnov povodně, což si vyžádalo škodu ve výši skoro čtyř miliónů korun. Díky pomoci spolupracovníků DS, vojáků a spoluobčanů Města Krnova, mohl být provoz zařízení brzy obnoven.

Rok 2000 až 2004 je provázen řadou rekonstrukcí DS, v rámci níž se podařilo například zrekonstruovat nové výtahy, zakoupit 3 bezbariérové pračky nebo opravit systém topení s elektrickou regulací. (Historie domova pro seniory Krnov, 2019)

2.1.3 Současnost

Domov pro seniory Krnov se nachází na Roosveltově ulici poblíž centra města Krnova, na pozemku o rozloze 2.225 m². Objekt se skládá ze tří navzájem propojených budov (bloky A,B,C), z nichž blok B a C slouží k ubytování klientů. Celý objekt je zároveň bezbariérový, tudíž zde mohou být přijímáni také imobilní klienti. Domov má k dispozici vlastní prádelnu určenou k praní oděvů pracovníků DS a osobního prádla klientů. (Současnost, 2019)

V současné době Domov pro seniory Krnov nabízí ubytování s kapacitou 136 míst. 101 míst je určeno pro klienty domova seniorů a 35 pro klienty domova se zvláštním režimem. Domov stále prochází modernizací interiéru, v současnosti je DS vybaven řadou speciálních pomůcek pro imobilní klienty – sprchová židle, polohovací postele, chodítka a také nový nábytek v pokojích klientů. (Historie domova pro seniory Krnov, 2019)

Posláním DS je poskytovat sociální službu osobám v seniorském věku, jejichž situace vyžaduje častou nebo nepřetržitou pomoc druhé osoby, kterou není možné zajistit v jejich přirozeném prostředí. Organizace se snaží vytvořit co nejpřirozenější prostředí klientů a pomáhá řešit jejich nepříznivé situace. Také spolupracuje se společenstvím obce a dalšími dostupnými službami. Cílem je zachování co nejdelší soběstačnosti klienta, jeho spokojenosti ve všech oblastech péče, dále vytvářet takové podmínky, za kterých se klient spolupodílí na poskytované službě a rozhoduje o záležitostech týkajících se jeho osoby, nakonec se DS pokouší docílit profesionality u všech svých zaměstnanců. (Veřejný závazek, 2019)

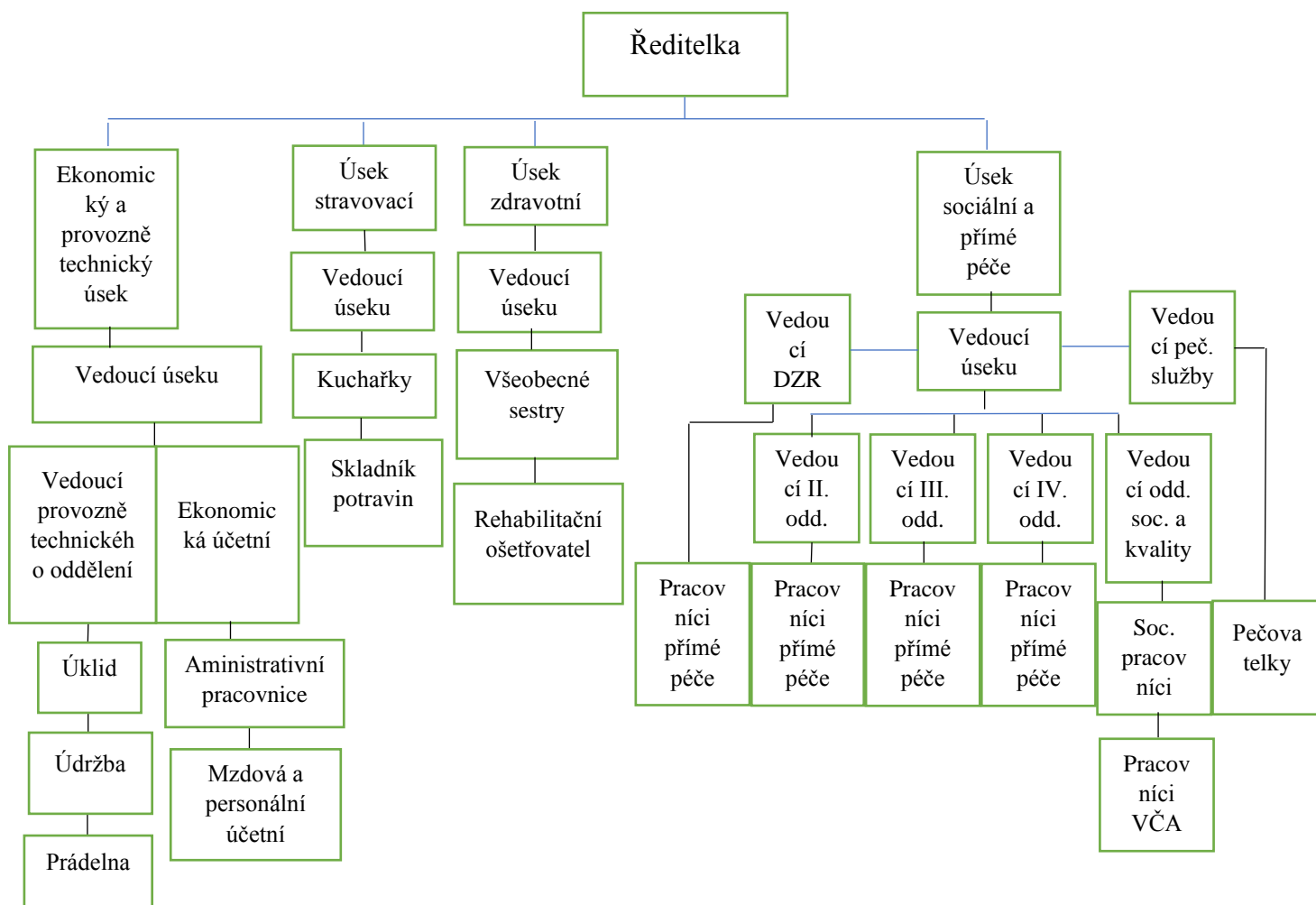
Cílovou skupinou DS jsou senioři starší 65 let s prokazatelně sníženou soběstačností nebo úplnou závislostí na pomoci druhé osoby, kterou nelze zajistit v jejich přirozeném prostředí. (Veřejný závazek, 2019)

2.1.4 Organizační struktura a personální zajištění

V roce 2018 došlo v organizační struktuře DS Krnov ke změně. Vzniklo oddělení kvality, sociální oddělení a nový úsek sociální a přímé péče. Díky sloučení sociálního úseku a úseku manažera kvality dostali sociální pracovníci novou možnost postupu blíže ke klientům nejen z domova pro seniory, ale také pobytových služeb či domova se zvláštním režimem. Nakonec se navýšil i počet pracovníků přímé péče. (Výroční zpráva, 2018)

V čele personálního zajištění stojí paní ředitelka, pod jejíž působnost spadají čtyři úseky – ekonomický a provozně technický úsek, úsek stravovací, úsek zdravotní a úsek sociální a přímé péče. Každý úsek má svého vedoucího, který má pod sebou další pracovníky Domova seniorů Krnov a jeho náplní práce je mimo jiné na tyto pracovníky dohlížet a spolupracovat s nimi.

DS Krnov usiluje o vzájemné propojení všech čtyř úseků a jejich pracovníků tak, aby byla péče o klienty co nejefektivněji zajištěna.

(Výroční zpráva, 2018, s. 13)

Všichni pracovníci DS Krnov mají jasně vyčleněné kompetence, které vedou k docílení vzájemné spolupráce a individuálnímu přístupu ke klientovi. Důležitou roli zastupují sociální pracovníci zajišťující veškerou sociální agendu klientů a jejich přístup ke klientům by měl být pro ostatní zaměstnance vzorem. Na chodu organizace se v současnosti podílí 129 pracovníků včetně zástupu za dlouhodobou nemoc některých ze zaměstnanců. (Výroční zpráva, 2018)

Pro pracovníky DS Krnov jsou v průběhu každého roku připravovány různé odborné kurzy jako např. Etika a etiketa v praxi, Základy práce s lidmi s demencí, Zjišťování potřeb u nekomunikujícího klienta nebo První pomoc. V organizaci probíhají

pravidelně supervize jednotlivých týmů pracovníků a DS Krnov nabízí také možnost odborných stáží ve spolupráci s dalšími organizacemi. (Výroční zpráva, 2018)

2.1.5 Finanční zabezpečení

Domov pro seniory Krnov je financován zřizovatelem, kterým je Město Krnov, dále pak uživateli organizace, a prostřednictvím dotací se na financování podílí také Ministerstvo práce a sociálních věcí. DS Krnov čerpá příspěvky od zdravotních pojišťoven a z různých fondů jako např. Rezervní fond, Fond odměn a Fond investičního majetku. Organizace má řadu sponzorů, jimiž jsou např. Automyčky ČR s.r.o., Odborová organizace DS, Essity Czech republic aj., od kterých přijímá sponzorské dary. Nakonec je organizace finančně podporována formou dárcovství. (Výroční zpráva, 2018)

2.1.6 Hlavní náplň činnosti zařízení a volnočasové aktivity

Hlavní náplní činnosti organizace je poskytovat pobytovou službu, sociální a zdravotní péči osobám seniorského věku, kteří potřebují pravidelnou či úplnou pomoc druhé osoby. Spolupodílí se na řešení nepříznivé situace klientů a usiluje o vytvoření přirozeného prostředí každého klienta. (Veřejný závazek, 2019)

DS Krnov zaměstnává volnočasové pracovníky, kteří v prostorách klubovny pravidelně připravují klientům řadu volnočasových aktivit v podobě háčkování, výroby dekorací, pletení nebo třeba společenských her. Osobám, jejichž zdravotní stav jim již nedovoluje docházet do klubovny, se věnují pracovníci přímé péče na pokojích a provádí s nimi různé aktivizační činnosti jako poslech hudby, předčítání či jednoduché hry. (Sociální péče, 2019) Pro seniory pracovníci pořádají také specifické volnočasové aktivity, kdy si klienti mohou zavzpomínat na své prožité chvíle společně s dětmi ze základních škol, relaxovat ve speciálně upravené místnosti, vyzkoušet si terapeutické vaření v rámci nácviku soběstačnosti nebo se zúčastnit výletů a vycházek v okolí domova či mimo něj a získávat tak nové zážitky. (Výroční zpráva, 2018)

2.1.7 Zhodnocení současného stavu prostřednictvím SWOT analýzy

<p style="text-align: center;">Silné stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc a podpora seniorům • rozvoj seniorů v oblasti volného času • sociální a zdravotní péče • spolupodílení se na řešení nepříznivých situací klientů • dobré materiální zabezpečení	<p style="text-align: center;">Slabé stránky</p> <ul style="list-style-type: none"> • méně akcí pořádaných DS • méně pracovníků mužského pohlaví
<p style="text-align: center;">Příležitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozšíření sponzorů a dárců • více pořádaných volnočasových akcí a výletů • navýšení pracovníků mužského pohlaví	<p style="text-align: center;">Hrozby</p> <ul style="list-style-type: none"> • nedostatečné finančního zabezpečení • konkurence • kontrola ze strany rodiny klientů

Silné stránky Domova pro seniory Krnov spočívají ve snaze pomoci seniorům a podpořit je v jejich nepříznivé situaci, rozvíjet jejich osobnost v oblasti volného času (dále VČ), zajistit pro jedince sociální a zdravotní péči, spolupodílet se na řešení jejich nepříznivých situací a neustále se pokoušet o co nejlepší materiální zabezpečení domova.

Do slabých stránek DS Krnov lze zařadit méně akcí pořádaných samotným domovem a nižší množství pracovníků mužského pohlaví než ženského.

Příležitostmi Domova pro seniory Krnov může být rozšíření sponzorů a dárců, pořádání více volnočasových akcí a výletů a snaha o navýšení pracovníků mužského pohlaví, jejichž práce by spočívala v péči o klienty a ve zprostředkování smysluplného trávení VČ.

Hrozby pro DS Krnov tkví v možném nedostatku finančního zabezpečení a to především v případě velkého množství klientů. Hrozbu může představovat také konkurence v okolí obce a nepříjemná nadměrná kontrola ze strany rodiny klientů umístěných v DS.

2.2 Historie a současný stav Dětského domova Lichnov

2.2.1 Základní údaje organizace

Název: Dětský domov a Školní jídelna, Lichnov 253, příspěvková organizace

Sídlo: Dětský domov a Školní jídelna Lichnov, příspěvková organizace, Lichnov 253, 793 15

IČ: 00852732

Právní forma: příspěvková organizace

Zřizovatel: Moravskoslezský kraj

Ředitelka: Alena Lukeszová

Telefon: 554 643 289

E-mail: dd.lichnov@gmail.com

Webová stránka: www.ddlichnov.cz (Kontakty, 2009)

2.2.2 Historie

Dětský domov Lichnov (dále DD Lichnov) začal svou činnost v 50. letech v malé vilce, ve které nabízel možnost ubytování a péče pro dvacet dětí. Až do roku 1979 zajišťoval intenzivní a komplexní výchovnou a vzdělávací péči umístěným dětem. V letech 1979–1985 byl provoz domova přerušen z důvodu rekonstrukce objektu a jeho další přístavby pro zvýšení kapacity ubytovacích míst. Svou činnost obnovil v září 1985 s kapacitou 52 dětí. (Historie, 2009)

2.2.3 Současnost

Dětský domov se nachází ve vesnici Lichnov, 10 km vzdálené od města Krnova, kde také většina dětí navštěvuje základní či střední školy. DD Lichnov je dětským

domovem rodinného typu a v současnosti nabízí péči a ubytování dětem a mladistvým s kapacitou 32 míst včetně zletilých nezaopatřených osob. Skládá se ze čtyř samostatných bytových jednotek obývaných vždy jednou rodinnou skupinou s 6 až 8 dětmi či mladistvými:

- první rodinnou skupinu tvoří především zletilé nezaopatřené osoby (ZNO), obvykle studenti střední školy. Ubytování jsou v samostatně stojícím domku v areálu DD.
- Druhá rodinná skupina dětí a ZNO obývá samostatnou bytovou jednotku v 1. patře hlavní budovy.
- Třetí a čtvrtá rodinná skupina (opět děti a ZNO) má své zázemí v bytových jednotkách přístavby s vlastním vchodem.

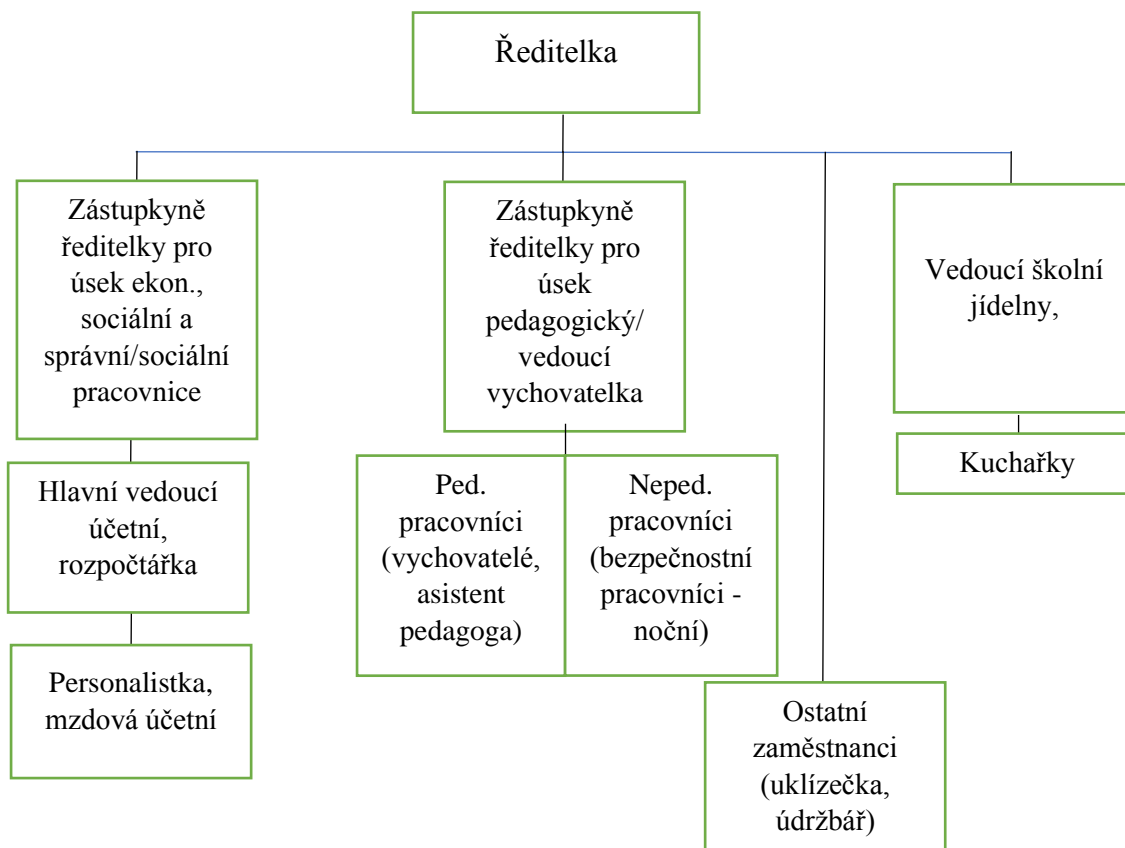
Zařízení barevně rozlišuje tyto čtyři skupiny, přičemž první RS je zelená, druhá červená, třetí modrá a čtvrtá žlutá. Rozlišení pomocí barev slouží hlavně pro lepší orientaci mladších dětí. (Výroční zpráva, 2017) Každá RS má své tři pedagogické pracovníky, kteří zajišťují veškerou péči, v noci pak tuto zodpovědnost přebírá jeden bezpečnostní pracovník. (O dětech, 2009)

Úlohou zařízení je zajistit dětem ve věku od 3 do 18 let (nebo 26 let v případě studentů) řádnou výchovu, vzdělávání, zdravý vývoj, sportovní či kulturní vyžití a volnočasové aktivity formou náhradní rodinné péče. DD Lichnov dodržuje zásadu zachovávání sourozeneckých vazeb, tzn. pokud DD přijímá sourozence, jsou umístěni spolu do jedné rodinné skupiny. Pedagogičtí pracovníci se snaží připravit umístěné děti a mladistvé na samostatný život po odchodu z dětského domova a cílem jejich práce je vybavit děti tomu odpovídajícími kompetencemi, např. schopnost samostatně si uvařit, nakoupit, hospodařit s finančními prostředky, pečovat o prostředí, ve kterém žijí, pečovat o své blízké či komunikovat a jednat s lidmi. (O dětech, 2009)

2.2.4 Organizační struktura a personální zajištění

S dětmi v DD pracují pedagogičtí pracovníci (ředitelka, vedoucí vychovatelka, vychovatelé a asistent pedagoga) a nepedagogičtí bezpečnostní pracovníci (hospodyňky-noční). Chod zařízení také zajišťují sociální pracovnice, vedoucí školní jídelny-mzdová

účetní a personalista, rozpočtářka-účetní, kuchařky, uklízečky a údržbář. Ředitelka spolupracuje se všemi osobami zodpovědnými za výchovu dětí a mládeže. (Lukaszová, 2016)

Pedagogičtí pracovníci DD Lichnov se v roce 2009–2012 zapojili do projektu s názvem Lektor volnočasových aktivit dětí a mládeže, jehož cílem je zdokonalení profesních kompetencí v oblasti sociálně psychologických a sociálně výchovných dovedností pedagogických pracovníků dětských domovů MSK. (Vzdělávací projekt, 2009)

2.2.5 Finanční zabezpečení

Zařízení získává finance ze státních dotací a dotací zřizovatele. Dále jsou dětskému domovu hrazeny poplatky od zletilých žáků, rodičů nebo zákonných zástupců. (Lukaszová, 2017)

DD má řadu sponzorů, kteří napomáhají zajistit vše týkající se finanční stránky činnosti organizace. Hlavními sponzory jsou Nadace Terezy Maxové dětem, ACTIVA spol. s.r.o. Praha-Letňany, IMOS Brno, Kofola a.s. Krnov, HEMAX, spol. s.r.o. Krnov, aj. (Sponzoři, 2009)

2.2.6 Hlavní náplň činnosti zařízení a volnočasové aktivity

Zařízení poskytuje umístěným dětem ve věku od 3 do 18 let (studentům do 26 let) náhradní rodinnou péči v oblasti výchovy, vzdělávání a zdravého vývoje. Hlavní úloha DD spočívá v přípravě na budoucí samostatný život dětí a mládeže. (O dětech, 2009)

DD Lichnov připravuje pro umístěné děti mnoho volnočasových aktivit – sportovní, rekreační, rukodělné, hudební aktivity, ale také chovatelství či zahradničení. Organizace realizuje navíc i akce pro jiné DD zřizované Krajským úřadem Moravskoslezského kraje, např. nohejbalový či volejbalový turnaj smíšených družstev. DD se zapojuje do různých projektů, na základě kterých děti mohou rozvíjet svůj talent a dovednosti (projekt Nadání a dovednosti, Praha) nebo do projektu, jehož cílem je zvýšit šanci dětí z dětských domovů na plnohodnotný život (projekt Múzy dětem, Praha). (Lukeszová, 2017)

2.2.7 Zhodnocení současného stavu prostřednictvím SWOT analýzy

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • náhradní rodinná péče • materiální zabezpečení • zachovávání sourozeneckých vazeb • naplňování volného času dětí • spolupodílení se na řešení problémů dětí	<ul style="list-style-type: none"> • lokalita s malým množstvím služeb • méně mužských vzorů než ženských

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • další možní dárci a sponzoři • prezentování výstupů zájmových činností dětí a mladistvých na veřejnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurence • nedostatek financí • málo umístěných dětí

Silnou stránkou DD Lichnov je poskytování náhradní rodinné péče dětem či mladistvým, jejichž situace jim neumožňuje žít v jejich přirozeném prostředí, dále pak je to vhodné materiální zabezpečení domova, naplňování volného času dětí vhodnými aktivitami a spolupodílení se na řešení individuálních problémů dětí. Zároveň se DD Lichnov snaží při přijímání klientů vždy zachovat sourozenecké vazby.

Mezi slabé stránky DD Lichnov patří jeho umístění, neboť lokalita nabízí pouze malé množství služeb. Umístěné děti tudíž musí do svých škol dojíždět do jiných okolních obcí. V DD Lichnov převažují zaměstnanci ženského pohlaví, tudíž zde mohou chybět mužské vzory.

Příležitosti DD Lichnov lze spatřovat v dalších možných dárcích a sponzorech pro podporu činnosti domova. Protože spousta jedinců z domova navštěvuje zájmové kroužky, nabízí se také příležitost prezentování výstupů těchto dětí na veřejnosti.

Možnou hrozbou pro Dětský domov Lichnov by mohla být konkurence v okolí obce, nedostatek finančních prostředků pro budoucí rozvoj domova a nakonec by pro plný chod organizace mohla malá klientela představovat problém.

3 Mezigenerační vztahy a mezigenerační učení

Projekt se zaměřuje na rozvoj mezigeneračních vztahů v souvislosti s dětmi z DD a seniory z DS. Proto se následující podkapitoly věnují charakteristice mezigeneračních

vztahů a s nimi spojeného mezigeneračního učení, které má velké opodstatnění v životě každého z nás.

V České republice existují podobné projekty, programy či sdružení zaměřené na rozvoj mezigeneračních vztahů. Například **sdužení Mezigerace** se specializuje na vytváření projektů usilujících o sblížení mladé generace se starší – studentů (či žáků) a seniorů. Snaží se tak především o aktivizaci seniorů. Dále pak poskytuje poradenské služby starším lidem a pomáhá jim při hledání příležitostné práce. (Čemu se v současné době věnujeme? nedatováno)

Program 3G-tři generace založené Centrem pro dobrovolnictví Hestia zase usiluje o setkávání dobrovolníků ve věku 50+ s dětmi či rodinami s dětmi prostřednictvím zábavných aktivit. (Program 3G-tři generace, 2011) **Projekt České Švýcarsko, o.p.s.** se zaměřuje na zprostředkování ekologické výchovy dětem z mateřských a základních škol prostřednictvím seniorů. Farní charita Litomyšl vytvořila **Program Gabriel**, v rámci něhož mladá generace tráví svůj volný čas se seniory a lidmi s postižením v pobytových zařízeních nebo v domácím prostředí. O propojení dětí z mateřských a základních škol se seniory z Domova Sue Ryder v Praze usiluje program **Mezigenerační setkávání**. (Podpora projektů směřujících k budování dlouhodobých vztahů mezi seniory a mladými lidmi, 2016)

Všechny výše zmíněné projekty, sdružení či programy zaměřené na mezigenerační setkávání usilují o propojení dětí, žáků či studentů z mateřských, základních a středních škol. V České republice však ještě nebyl vytvořen ucelený projekt zaměřený pouze na mezigenerační setkávání seniorů z DS a dětí z DD, což bylo podnětem pro vznik tohoto bakalářského projektu. V následujících kapitolách si ukážeme, jak je podpora mezigeneračních vztahů důležitá a proto by se měla aplikovat i v prostředí dětských domovů a domovů pro seniory.

3.1 Mezigenerační vztahy

Mezigenerační vztahy jsou přirozenou součástí života člověka, neboť společnost se skládá z různých generací ať už v prostředí rodiny, školy, práce či volnočasových

institucí. Právě setkávání se s lidmi různých generací nám pomáhá utvářet a vybírat si své vzory pro budoucí život.

V historii představovalo navazování mezigeneračních vztahů a z toho vyplývajícího mezigeneračního učení spíše neformální způsob předávání hodnot, postojů, znalostí a zkušeností mezi generacemi, a to především v rámci rodiny. V současné době však vzniká prostor pro rozvoj mezigeneračních vztahů prostřednictvím informálního učení i mimo rodinu, a to z důvodu přítomnosti dvou demografických jevů ve společnosti. Prvním z nich je měnící se institut rodiny a druhým rostoucí počet seniorů v populaci. (Kitliňská, 2012, s. 127) Jana Tóthová (2011, s. 49) uvádí, že vzájemné navazování vztahů mezi dvěma či více generacemi má psychologický, emoční, sociální, ale i duchovní význam.

Mezigenerační vazby a sociální vazby se v mladém věku či dospělosti nejen lépe navazují, ale představují určitý zdroj nového poznávání a informací, které nás mohou obohatit. Jiný význam mají však ve stáří, kdy znamenají jakýsi stabilizační prvek v životě seniora a určitý zdroj pomoci či podpory. (Kubalčíková, 2012, s. 91)

3.2 Mezigenerační učení

Mezigenerační učení patří mezi důležité aspekty lidského života. Právě věkový rozdíl mezi učícím a tím, kdo se učí, zajišťuje množství zkušeností, informací, dále hodnoty a postoje, které oba dva významně obohacují. Mohou to být lidé generací jdoucích za sebou (zhruba rozdíl 30 let), ale také ob jednu nebo dvě generace. (Rabušicová a kol., 2016) Obecněji můžeme říci, že mezigenerační učení je „proces setkávání a vzájemného předávání podnětů a obsahů mezi lidmi různých generací.“ (Rabušicová a kol., 2016, s. 17) Mezigenerační učení je specifické ve využívání generačního rozdílu jako učebního zdroje při setkávání dvou generací, kdy starší generace předává mladší své poznatky, prožité zkušenosti či hodnoty, ale i naopak.

Jak již bylo zmíněno, mezigenerační učení se odehrává v různém prostředí. V prostředí pracovním se rozdílné generace setkávají stále častěji, což pramení z prodloužení doby odchodu do důchodu. Věkový rozdíl může mít řadu výhod, např. vzájemná pracovní inspirace a motivace pro řešení problémů vyplývající ze zkušenosti věkově rozdílných generací, nebo také vzájemná aktivizace na pracovišti k plnění různých úkolů. (Schlimbach, 2010)

4 Volný čas

Volný čas provází každého z nás po celý život, jeho význam je tudíž pro člověka veliký. Zahrnuje takovou dobu, jejíž časové naplnění využijeme aktivitami dobrovolnými a uspokojujícími naše individuální potřeby. (Pávková a kol., 2008) Lze jej tedy charakterizovat jako opak doby věnované splnění určitých povinností či práce. (Průcha a kol., 2001) Pod pojem volný čas můžeme zařadit činnosti zájmové, odpočinkové či rekreační.

Způsob trávení volného času dále poukazuje na náš životní styl, jehož podstata spočívá v prosazování určitých životních hodnot jedince. Systém hodnot se utváří mimo jiné i aktivitou člověka, takže volný čas zde hraje významnou roli. Někdo považuje za velmi důležité splnění všech svých pracovních povinností i na úkor volného času, protože je pro něj práce ceněnou hodnotou. Pro jiné zase volný čas může znamenat prostor pro realizování svých koníčků a zálib, které považují za velmi podstatné ve svém hodnotovém systému. K uspokojení vlastních potřeb se pro ně tyto činnosti stávají nepostradatelné. (Pávková a kol., 2008) V každém vývojovém období dochází k proměně způsobu trávení volného času, neboť s přibývajícím věkem se potřeby jedinců mění. (Janiš a Skopalová, 2016)

4.2 Volný čas dětí a mládeže

Za specifikum volného času dětí a mládeže můžeme považovat to, že je žádoucí jej pedagogicky ovlivňovat. Děti totiž ještě nemají dostatek informací a zkušeností potřebných k orientaci ve všech zájmových oblastech. Proto potřebují citlivé a přiměřené vedení, dostatek přitažlivých a pestrých nabídek volnočasových aktivit. Většina z nich má relativně dost volného času, a tudíž by se měla rodina i společnost podílet na tom, aby volný čas dětí či mládeže byl co nejlépe a co nejefektivněji využit. (Pávková a kol., 2008)

S volným časem dětí a mládeže úzce souvisí pojem výchova mimo vyučování. Lze ji vymezit jako výchovu probíhající mimo povinné vyučování, uskutečňující se ve volném čase mimo bezprostřední vliv rodiny, a zároveň institucionálně zajištěnou. Ve výchově mimo vyučování děti či mládež získávají zkušenosti a informace prostřednictvím praktické činnosti, a také působí jako prevence proti škodlivým jevům současné společnosti. (Pávková a kol., 2008)

4.2.1 Specifika volného času v dětských domovech

Děti umístěné v dětských domovech mají na výběr různé druhy volnočasových aktivit v podobě zájmových či sportovních kroužků, které nabízí buď konkrétní dětský domov či jiná zájmová organizace. Zájmová činnost v dětských domovech je specifická především v navazování širších sociálních vazeb přímo v organizaci pod odborným vedením. Často DD samy pořádají sportovní akce, soutěže, letní tábory a lyžařské kurzy. Děti z DD se často zúčastňují národních nebo dokonce mezinárodních sportovních a uměleckých soutěží. (Pávková a kol., 2008)

4.2.2 Volný čas v DD Lichnov

Pracovníci Dětského domova Lichnov zabezpečují umístěným dětem či mladistvým smysluplné trávení volného času prostřednictvím sportovních, rekreačních, hudebních či rukodělných aktivit a. Dále se zde jedinci mohou věnovat například zahradničení v areálu domova či chovatelství. Ve volném čase děti také navštěvují různé zájmové útvary dle svých individuálních potřeb a zájmů. (Lukeszová, 2017)

DD Lichnov se realizuje rovněž v pořádání soutěží či akcí jako volejbalový nebo nohejbalový turnaj. Zapojuje se do projektů zaměřených na rozvoj talentu dětí z domova (projekt Nadání a dovednosti v Praze), anebo do projektu Múzy dětem, který pořádá víkendové celodenní výjezdy na podporu individuálních vlohů formou hravých dílen. (Lukeszová, 2017) Do náplně činnosti DD spadá i organizování výletů a exkurzí pro děti a mládež.

4.3 Volný čas seniorů

Volný čas provází člověka celý život, a to i v seniorském věku, kdy dochází ke komplexnější proměně volnočasových aktivit. Zejména s odchodem do důchodu získávají lidé prostor pro další seberozvoj, neboť mizí povinnosti spojené s profesí a naopak přibývá volného času. VČ seniorů lze definovat jako dobu, kdy se senior věnuje aktivitám zájmovým přinášejícím mu radost či spokojenost. Volnočasové aktivity jsou vykonávané mimo dobu věnovanou péči o domácnost, rodinu či o vlastní osobu ve smyslu uspokojování základních potřeb jedince. (Janiš a Skopalová, 2016) Zájmové aktivity mohou senioři sdílet společně se svými přáteli či rodinou, a tak rozvíjet nejen svou osobnost, ale také sociální či mezigenerační vazby.

4.3.1 Specifika volného času v domovech pro seniory

Volný čas je nedílnou součástí osob umístěných v DS. Je tudíž důležité, aby zde nabídka volnočasových aktivit byla co nejpestřejší a nejzajímavější, a vedla seniory k aktivnímu stárnutí. Aktivity ve skupinách seniorů navíc rozvíjejí jejich mezilidské a sociální vazby a zlepšují psychickou i fyzickou kondici jedinců. V domovech pro seniory se například organizují různé pohybové činnosti (rozcvičky, zdravotní a kondiční cvičení), společenské hry (karty, deskové hry), kulturní aktivity (návštěvy divadel, koncertů), či jiné relaxačně a rekreačně zaměřené činnosti. (Janiš a Skopalová, 2016)

4.3.2 Volný čas v DS Krnov

Domov seniorů Krnov se snaží o aktivizaci umístěných seniorů formou zábavných volnočasových aktivit vedených odbornými volnočasovými pracovníky. Senioři se v prostorách klubovny mohou pravidelně zapojit například do výroby dekorací pro zpestření prostředí domova, háčkování a pletení. Přípravuje se pro ně taktéž řada společenských her zaměřených na rozvoj a stmelení mezilidských vztahů. (Výroční zpráva, 2018)

Pro osoby, jejichž zdravotní stav nedovoluje pravidelnou účast na volnočasových aktivitách, je zajištěna péče přímo na pokojích. Volnočasoví pracovníci za nimi docházejí a provádí s nimi aktivizační činnosti v podobě poslechu hudby, předčítání vybraných knih nebo hraní jednoduchých her. DS Krnov pro své klienty pořádá rovněž výlety či vycházky přiměřené individuálním potřebám a zdravotnímu stavu jedinců. (Výroční zpráva, 2018)

6 Projekt

6.1 Charakteristika nového zamýšleného stavu

Cílem projektu je formou vhodných volnočasových aktivit posílit mezigenerační vztahy u osob, u kterých se tyto vztahy vyskytují méně nebo vůbec (děti z dětského domova, senioři z domova pro seniory).

6.2 Odůvodnění tvorby projektu

Česká společnost patří mezi země, kde přítomnost starších lidí převyšuje počet lidí mladších. Tento fakt může být brán mnoha odborníky jako problém hlavně z hlediska finančního zabezpečení, ale také jako příležitost. (Rabušicová a kol., 2016) Příležitost

spočívá v množství různorodých a zajímavých zkušeností, které senioři mohou mladé generaci nabídnout. Mladá generace má naopak příležitost předat své znalosti a dovednosti z oblasti volného času či například z oblasti technologie mnohým starším lidem, pro něž by takové zkušenosti mohly znamenat lepší orientaci v současném moderním světě.

Ve svém projektu jsem se rozhodla právě těchto příležitostí využít. Pro mezigenerační projekt jsem záměrně zvolila cílovou skupinu osob z domova pro seniory a osob z dětského domova. Jak již bylo zmíněno v kapitole 3 *Mezigenerační vztahy a mezigenerační učení*, v České republice ještě není dostatek aktivit, projektů či akcí, které by podpořily spolupráci mezi dětským domovem a domovem pro seniory, a rozvíjely tak mezigenerační vztahy mezi dvěma skupinami osob umístěných v těchto zařízeních. Proto jsem vytvořila projekt nabízející možnost propojení dětského domova a domova pro seniory, kde kontakt s osobou o dvě generace mladší či starší nepatří k záležitostem běžně se vyskytujícím v osobním životě těchto lidí.

6.3 Financování projektu

Pokud by se obě instituce rozhodly projekt realizovat, jeho financování by bylo možné zajistit prostřednictvím nadací či nadačních fondů podporujících činnost dětských domovů nebo domovů pro seniory. Vhodnou nadací pro projekt by byla například **Nadace AGROFERT**, která se od roku 2014 zaměřuje přímo na grantovou podporu mezigeneračních projektů propojující mladé lidi se staršími. (Podpora projektů směřujících k budování dlouhodobých vztahů mezi seniory a mladými lidmi, 2016)

Další nadací pro čerpání finančních prostředků na projekt by mohla být **Nadace Terezy Maxové**, jejíž cílem je pomoci zajistit plnohodnotný život dětí z DD. (Naše poslání, 2019) Dále pak **Nadace O2** podporující rozvoj a vzdělávání dětí a mladistvých v České republice (O nadaci, 2017), anebo **Nadace Olgy Havlové – Výbor dobré vůle** zaměřená na podporu humanitárních, sociálních či vzdělávacích činností opuštěných dětí, seniorů či zdravotně postižených. (O nadaci, 2014) Rozpočet pro materiální a finanční zajištění projektu je navržen v kapitole 6.6 Finanční rozpočet projektu.

6.4 Personální zajištění projektu a finanční ohodnocení pracovníků

6.4.1 Personální zajištění

Projekt je vytvořen pro cílovou skupinu 8 seniorů a 8 dětí, tudíž personální zabezpečení by bylo dobré tomuto přizpůsobit. Navrhovala bych proto zajistit dvě vychovatelky z DD Lichnov, které s dětmi pracují a znají je. Dále pak 2 pečovatele či sociální pracovníky z DS Krnov, s nimiž jsou senioři zvyklí komunikovat a trávit volný čas.

V případě, že se organizace rozhodnou projekt realizovat, navrhuji vyhranit pro něj konkrétní pracovníky a stanovit způsob jejich ohodnocení (navrhnuté v kapitole 6.4.2 Ohodnocení pracovníků). Dále navrhuji v organizaci zajistit pro klienty neúčastníci se projektu náhradní pracovníky, kteří u nich v daný čas budou přítomni po dobu realizace projektu.

6.4.2 Návrh způsobu ohodnocení pracovníků

Protože organizace v den realizace projektu musí zajistit větší množství svých zaměstnanců než v běžný pracovní den, znamená to pro ně také nutnost dané pracovníky adekvátně ohodnotit. Pokud se rozhodnou, že se projektu zúčastní pracovníci, kteří v daný den pracují a účast na projektu tudíž spadá do jejich pracovní doby, musí finančně či jinak ohodnotit pracovníky v organizaci zajišťující náhradu za ně. Pokud však zvolí pracovníky, pro něž by účast na projektu představovala práci a hodiny navíc, ohodnocení potom náleží jim. V obou případech však půjde o **práci přesčas**, jejíž možnosti náležitého ohodnocení lze při realizaci projektu užít.

Návrhy způsobu ohodnocení pracovníků při realizaci projektu:

- a) **příplatek ve výši minimálně 25% průměrného výdělku** (Tomšej a Zaoralová, 2017) – protože jde o ohodnocení podmíněné finančně, jeho výběr by pro projekt znamenal další finance. Buď příplatek zajistí organizace sama, anebo navrhuji čerpat z možných finančních prostředků poskytnutých na projekt různými nadacemi navrhnutých v kapitole 6.3 Financování projektu.

b) náhradní volno – za jednu odpracovanou hodinu přesčasu náleží pracovníkovi jedna hodina volna. (Tomšej a Zaoralová, 2017) Volba takového způsobu ohodnocení pracovníků pro projekt představuje finančně nenáročnou variantu. Celková časová náročnost projektu činí zhruba 21 hodin, organizace tedy zajistí svým zaměstnancům cca **21 hodin** náhradního volna.

6.5 Materiální zajištění projektu

Materiál a pomůcky potřebné pro realizaci projektu budou zajištěny buď prostřednictvím samotných zařízení (pokud jsou ochotny je poskytnout), anebo budou pro projekt nakoupeny (viz. rozpočtová tabulka). Projekční a jiná technika je v obou organizacích zavedena.

6.6 Finanční rozpočet projektu

Náklady spojené s finančním ohodnocením pracovníků se odvíjí od jejich průměrné mzdy. Časová náročnost aktivit je dohromady cca **17 hodin** a přeprava klientů zabere na 6 dní dohromady cca **4 hodiny**. Tudiž celkový čas určený pro projekt na všech 6 dní znamená pro pracovníky zhruba **21 hodin práce přesčas**.

Náklady na přepravu klientů se odvíjí od množství spotřebovaného paliva vozidla a jsou vypočítány pro cestu tam i zpět na všech 6 dní určených pro realizaci aktivit projektu. Cena u materiálů potřebných pro jednotlivé aktivity je nejnižší cenou, za jakou lze tyto materiály pořídit.

6.6.1 Návrh finančního rozpočtu v případě ohodnocení pracovníků jako práce přesčas s příplatkem 25% průměrného výdělku

Návrh finančního rozpočtu	
Orientační náklady na finanční ohodnocení pracovníků v případě práce přesčas s příplatkem 25% průměrného výdělku	
Položka	Kč
Orientační finanční ohodnocení pracovníků DD při částce 125 Kč/h (příplatek 25% průměrného výdělku 100 Kč/h) za 21 hodin	5 250,00 /2 os. (2 625,00 /1 os.)
Orientační finanční ohodnocení dvou pracovníků DS při částce 106 Kč/h (příplatek 25% průměrného výdělku 85 Kč/h) za 21 hodin	4 452 ,00 /2 os. (2 226,00 /1 os.)
Celková orientační částka nákladů na finanční ohodnocení všech čtyř pracovníků (z DD i DS) účastnících se projektu za cca 21 hodin	9 702,00
Orientační náklady na přepravu klientů	
Přeprava klientů (tam a zpět) na 6 dní	850,00

Náklady na materiální zajištění projektu	
Tužky (16 ks)	44,00
Papíry formátu A4 (1 balení = 500 ks)	90,00
Papíry formátu A1 (10 ks)	110,00
Barevné papíry (20 ks)	40,00
Nůžky (8 ks)	128,00
Tuhé lepidla (8 ks)	136,00
Pastelky (4 balení)	44,00
Lepicí páska (2 ks)	20,00
Plastové kuželky	120,00
Celkem:	732,00
Náklady na projekt celkem:	11 284 Kč

6.6.2 Návrh finančního rozpočtu v případě ohodnocení pracovníku jako práce přesčas s náhradním volnem

Položka	Kč
Orientační náklady na přepravu klientů	
Přeprava klientů (tam a zpět) na 6 dní	850,00
Náklady na materiální zajištění projektu	
Tužky (16 ks)	44,00
Papíry formátu A4 (1 balení = 500 ks)	90,00
Papíry formátu A1 (10 ks)	110,00
Barevné papíry (20 ks)	40,00
Nůžky (8 ks)	128,00
Tuhé lepidla (8 ks)	136,00
Pastelky (4 balení)	44,00
Lepicí páska (2 ks)	20,00
Plastové kuželky	120,00
Celkem:	732,00
Náklady na projekt celkem:	1 582 Kč

6.7 Časová náročnost projektu

Aktivity v projektu jsou rozvrženy do půl roku (6 měsíců) a v každém měsíci jeden den o víkendu bude realizována jedna aktivita. Doba určená pro realizaci projektu (tzn. půl roku, 6 měsíců) se odvíjí od potřeb konkrétních organizací (DD Lichnov a DS Krnov), které potřebují dostatek času pro svou hlavní činnost. Projekt tak představuje určitou nádstavbu a vymezení času pro další aktivitu organizací.

Půl roku také znamená místo šesti dní šest měsíců spolupráce, což přináší výhodu v podobě delšího časového úseku vyhrazeného pro setkávání. Projekt tak zůstane v povědomí obou generací déle. Den o víkendu, jako doba určená pro realizaci projektu, vychází z potřeb Dětského domova Lichnov, jehož klienti se v pracovní dny (pondělí až pátek) věnují škole a individuálním zájmovým kroužkům.

Projekt nabízí návrh konkrétních měsíců pro realizaci aktivit (viz. podkapitola 6.7.1 Návrh harmonogramu aktivit), přičemž si organizace mohou měsíce přizpůsobit dle domluvy, svých potřeb a časových možností. Celková časová náročnost aktivit projektu je cca 17 hodin. Pokud k tomu připočítáme dobu spojenou s přepravou skupiny klientů do dané organizace, celková časová náročnost projektu vychází zhruba na **21 hodin**.

6.8 Realizace projektu

Projekt bude realizován v průběhu 6 měsíců prostřednictvím aktivit zaměřených na vzájemnou spolupráci a rozvoj mezigeneračních vztahů mezi dětmi z DD Lichnov a seniory z DS Krnov. Před začátkem realizace seniory i děti seznámíme s projektem, jeho podstatou, cíli a jeho průběhem.

6.8.1 Návrh harmonogramu aktivit

Měsíc konání	Název aktivity	Časová náročnost
Září	Náš domov	cca 2-3 hodiny
Říjen	Vzpomínej, vyprávěj	cca 2 hodiny
Listopad	Zábavné workshopy	cca 3 hodiny
Prosinec	Aktivně spolu!	cca 4 hodiny
Leden	Odpoledne plné hudby	cca 2 hodiny
Únor	Vytvoř vlastní reklamu! + Závěrečné zhodnocení projektu	cca 2 hodiny + 1 hodina

6.8.2 Aktivity

1. měsíc (září)

Náš domov

Cíl:

- Děti a senioři se vzájemně seznámí s prostředím dětského domova v Lichnově a domova pro seniory v Krnově.

Organizační forma:

- hromadná

Časová náročnost:

- cca 2–3 hodiny

Pomůcky:

- projekční technika

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov

Popis aktivity:

Na úvod obě skupiny seznámíme s průběhem aktivity a nabídneme jim prostor pro případné dotazy. Aby obě skupiny blíže poznaly prostředí druhého zařízení (dětský domov a domov seniorů), zahrnuje tato aktivita prohlídku obou organizací. Senioři si připraví prohlídku se slovním doprovodem pro děti a naopak. Protože organizace v tomto případě nesídlí ve stejném městě, bude se aktivita konat v DS Krnov, přičemž prohlídka DD Lichnov se uskuteční prostřednictvím prezentace (projekční techniky), kterou si děti společně s pracovníky DD Lichnov připraví.

Prezentace může zahrnovat základní informace o organizaci, celkový popis prostředí DD Lichnov (materiální zajištění, vybavení, informace o obci Lichnov) a přiložené fotografie pro lepší představu. Ta pak bude odprezentována společně se slovním výkladem. Prohlídku DS Krnov si pro děti připraví senioři ve spolupráci s pracovníky

domova a doprovodí ji slovním výkladem s informacemi o zajímavostech či historii zařízení.

Obě organizace mohou k představení svého domova zařadit i popis různých aktivit, kroužků, akcí, soutěží či výletů, jaké pořádají.

Protože součástí obou organizací jsou i samotní klienti, zakomponujeme do této aktivity také **seznamovací kruh**, jehož podstata spočívá ve vzájemném bližším poznání jednotlivců. Každý jedinec o sobě sdělí základní informace, které pokládá za důležité pro představení jeho osoby, mohou to být např. jméno, věk, oblíbené koníčky/aktivity.

Reflexe:

Prostřednictvím komunikačního kruhu obě skupiny diskutují o tom, co je na daném zařízení zaujalo (vybavení, jednotlivé místnosti, okolí domova aj.) a překvapilo, a zda jsou si obě instituce v něčem podobné. Nakonec dáme každému prostor pro případné dotazy či poznámky.

2. měsíc (říjen)

Vzpomínej, vyprávěj

Cíl:

- Cílem aktivity je posílit mezigenerační vztahy a spolupráci mezi dětmi a seniory, rozvíjet toleranci a schopnost naslouchat druhým.

Organizační forma:

- hromadná

Časová náročnost:

- cca 2 hodiny

Pomůcky:

- fotografie/obrázky věcí z dřívější doby, fotografie/obrázky věcí ze současnosti, projekční technika
- určité pomůcky k tématům dle možností klientů (učebnice, deskové hry, oblečení, technologie...)

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov

Popis aktivity:

Podstatou aktivity Vzpomínej, vyprávěj je bližší nahlédnutí dětí do doby, kdy byli senioři dětmi či mladistvými, a naopak přiblížení seniorům zajímavých vymožeností dnešní doby. Klienty seznámíme s průběhem aktivity a necháme prostor pro případné dotazy.

Jak senioři, tak děti si předem připraví způsob, jakým budou informace druhé skupině prezentovat. Mohou využít obrázků či fotografií v materiální podobě, anebo si připravit prezentaci s fotografiemi v podobě elektronické. Hlavní náplní činnosti je poskytnout druhé generaci zajímavé informace o dané době a o tom, co bylo či je pro ni typické. Jednotlivé témata si klienti ve skupině rozdělí a vždy dva jedinci ze skupiny o nich následně přednáší ostatním.

Návrh témat pro přednášející skupinu **seniorů:**

- ***Škola v době, kdy jsme byli dětmi*** (její pozitiva a negativa, přístup učitelů, učebnice a pomůcky, třída, předměty...)
- ***Móda v době, kdy jsme byli dětmi/mladistvými*** (oblečení, účesy, vizáž...)
- ***Volný čas v době, kdy jsme byli dětmi/mladistvými*** (jak a kde se většinou trávil volný čas, druhy zájmových útvarů, jaké sporty byly nejčastější, jaké sporty ještě neexistovaly v porovnání s dnešní dobou...)
- ***Tradiční jídla v době, kdy jsme byli dětmi*** (jaké potraviny se často konzumovaly, druhy sladkostí, jaké jídla/potraviny byly vzácné, co se nedováželo oproti současnosti...)

Návrh témat pro přednášející **děti/mladistvé:**

- ***Škola v současné době*** (jaké jsou technologie ve škole, předměty, výlety, kroužky, učebnice...)
- ***Sociální síť*** (co to je, druhy, jak fungují...)
- ***Móda současnosti*** (co se dnes nosí – chlapci x děvčata, móda v jednotlivých ročních obdobích)

- **Volný čas v dnešní době** (způsob trávení volného času, zájmové kroužky, volný čas v DD x venku, oblíbené deskové hry...)

Reflexe:

Po dokončení aktivity vytvoříme s oběma skupinami kruh. Na papír formátu A1 sepíšeme všechna témata odprezentována seniory i dětmi. Poté dáme prostor všem, aby sdělili ostatním v kruhu:

- jaké z témat druhé skupiny je zaujalo nejvíce a proč,
- jestli téma obsahovalo něco, co nevěděli, co je překvapilo,
- jestli by děti/mládež chtěla/nechtěla žít v minulé době a proč,
- co si senioři myslí o sociálních sítích.

Nakonec ponecháme klientům dostatek volného prostoru k tomu, aby si dle zájmu prohlédli obrázky/fotografie či jiné pomůcky provázející jednotlivá témata.

3. měsíc (listopad)

Zábavné workshopy

Cíl:

- Cílem aktivity je podpořit spolupráci mezi dětmi a seniory a rozvíjet vzájemnou komunikaci mezi nimi.

Organizační forma:

- skupinová

Časová náročnost:

- cca 3 hodiny

Pomůcky:

- základní pomůcky – papíry, nůžky, tužky, pastelky, lepidla, lepicí páska
- materiály dle potřeb konkrétních jedinců

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov

Popis aktivity:

Workshopy představují flexibilní aktivitu, jejíž průběh lze přizpůsobit zájmům klientů či organizací. Seznámíme klienty s průběhem aktivity, nabídneme prostor pro případné dotazy. V místnosti vytvoříme 8 míst, tzv. workshopů, jejichž představitelé budou 4 senioři z DS a 4 děti/mládež z DD. Jednotlivé workshopy budou odrážet určité aktivity typické pro danou organizaci.

Děti z dětského domova se domluví a předem si pro seniory připraví 4 aktivity (workshopy), které považují za typické pro jejich zařízení, tzn. volnočasové činnosti často realizované v dětském domově, s nimiž jsou děti spokojené a jejichž náplň je baví. Mohou to být různé zájmové aktivity (pohybové, pracovní, hudební, výtvarné...).

Jedinci z domova pro seniory si naopak podle stejného principu pro děti připraví workshopy spojené s domovem pro seniory.

U každého workshopu bude jedno dítě či senior potřebný pro představení a názornou ukázkou. Druhá polovina skupin (zbylé 4 děti a 4 senioři) se zúčastní pro ně připravených aktivit a poté se obě skupiny prostřídají tak, aby si workshopy vyzkoušeli všichni klienti.

Reflexe:

Prostřednictvím komunikačního kruhu zhodnotí klienti jednotlivé workshopy. Postupně sdělí:

- co osobně je nejvíce zaujalo,
- jaká aktivita pro ně byla náročnější a proč,
- jakou aktivitu by rádi zařadili také do zařízení, kde jsou umístěni,
- jak by se případně nějaká konkrétní aktivita dala obměnit.

Nakonec dáme dětem a seniorům prostor pro případné dotazy.

4. měsíc (prosinec)

Aktivně spolu!

Cíl:

- Cílem aktivity je posílit mezigenerační vztahy mezi seniory a dětmi, podpořit kreativitu a schopnosti soustředit se a naslouchat druhým.

Organizační forma:

- hromadná
- skupinová

Časová náročnost:

- cca 4 hodiny

Pomůcky:

- kuželky
- obrázky rostlin a lístky s jejich názvy
- lístky s hláškami z filmů/pohádek
- fotografie památek Krnova
- papíry formátu A1
- pastelky, tužky, lepidla, nůžky

Místo konání:

- Město Krnov
- Domov seniorů Krnov

Popis aktivity:

Aktivita *Aktivně spolu!* se zaměřuje na procházku určitých částí města Krnova, která bude provázena předem připravenými aktivitami.

Skupina seniorů pro děti z DD naplánuje 4 různé aktivity či soutěže a zároveň si určí místa ve městě, kde se jednotlivé aktivity budou konat. Stejně tak si děti z DD přichystají 4 aktivity pro seniory. Aby aktivity na sebe vhodně navazovaly v průběhu

procházky, vytvoří si děti společně se seniory (popř. i pracovníky DD a DS) před odchodem trasu procházky městem dle předem určených míst pro realizaci aktivit. Do plnění určitých činností se mohou vždy zapojit jak děti, tak i senioři, avšak vysvětlení podstaty a pravidel aktivit zůstává na jejich tvůrcích.

Návrh aktivit (stanovišť) připravovaných dětmi/mládeží pro seniory:

1. Živé pexeso

Nejprve si společně určíme téma pexesa (např. zvířata). Vybereme dva hádače, kteří půjdou dál od ostatních. Ostatní utvoří dvojice (párové pexeso) a z daného tématu každé dvojici přidělíme motiv a ponecháme čas na domluvě o jejím ztvárnění prostřednictvím pantomimy. Hádači pak vybírají ze své skupiny vždy 2 hráče předvádějící motiv a mají za úkol k nim najít správnou dvojici (pexeso). Vyhrává ten hádač, jehož počet dvojic je vyšší.

2. Kuželky

Rozestavíme kuželky a určíme pořadí hráčů pro hod míčkem. Každý má 2 pokusy pro hod na kuželky. Vyhrává ten, kdo nejdříve shodí všechny kuželky.

3. Poznej rostlinu

Děti z DD nakreslí či vytisknou obrázky různých druhů rostlin a zvláště na malé papírky napíší jejich názvy. Na stanovišti pak senioři budou mít za úkol k dané rostlině přiřadit její název.

4. Soutěžní pantomima

Hráče rozdělíme na 2 skupiny a z každé vybereme jednoho, tzv. herce. Zvolíme téma (např. povolání) a hercům pošeptáme odlišné povolání, které na pokyn pantomimicky předvedou své skupině. Skupina, jež uhodne povolání dříve, dostává bod. Stejně ve hře pokračujeme i v dalších čtyřech kolech. Vyhrává skupina s více nasbíranými body.

Návrh aktivit (stanovišť) připravovaných seniory pro děti/mládež:

1. Poznej film/pohádku podle hlášky

Senioři si předem napíší známé hlášky z různých filmů či pohádek a rozdělí si je mezi sebou. Při plnění této aktivity jednotlivé hlášky postupně říkají nahlas dětem/mládeži a ty podle nich hádají filmy či pohádky. Kdo uhádne nejvíce filmů/pohádek, vyhrává.

2. *Velká křížovka města Krnova*

Senioři společně vytvoří pro děti/mládež na papír formátu A1 velkou křížovku na téma město Krnov. K ní vymyslí různé otázky pro vyplnění jednotlivých slov v křížovce tak, aby dohromady utvořila zvolenou tajenku. Na stanovišti pak budou děti křížovku společně vyplňovat.

3. *Živý uzel*

Hráči se postaví do kruhu a zavřou oči. Všichni natáhnou levou ruku a se zavřenými oči chytí ruku někoho jiného. To samé provedou i s pravou rukou a tím vznikne "uzel". Poté oči otevřou a jejich úkolem je rozmotat se tak, aby se ani na chvíli ruce hráčů nerozdělily.

4. *Poznej památky*

Senioři (s pomocí pracovníků DS) připraví obrázky či fotografie památek města Krnova, avšak ne v podobě současné, ale v podobě historické. Úkolem dětí/mládeže bude poznat jednotlivé památky města Krnova.

Reflexe:

Skupině dětí dáme vylosovat 8 různých barev, poté provedeme to samé losování také se seniory. Jedinci se stejnou vylosovanou barvou budou tvořit dvojici (senior + dítě).

Každá dvojice dostane jeden bílý papír formátu A1 a domluví se na jedné aktivitě připravované dětmi a jedné připravované seniory, jejíž realizace zaujala seniora a dítě/mladistvého nejvíce. Obě dvě aktivity se pokusí společně vyobrazit prostřednictvím nějakého zastupujícího motivu na papír (např. mohou vyrobit kuželku z papíru, nakreslit jednu z památek...) K dispozici jim poskytneme různé barevné pastelky, tužky, lepidla, nůžky a ponecháme prostor pro vlastní kreativitu.

Až všechny dvojice svůj výtvar dokončí, vystavíme je na stoly a společně s oběma skupinami si jednotlivé práce prohlédneme. U každého výtvaru se zastavíme a všichni kromě tvůrčí dvojice hádají, co za aktivity dvojice vyobrazila.

5. měsíc (leden)

Odpoledne plné hudby

Cíl:

- Cílem aktivity je rozvoj hudebních dovedností u dětí a seniorů, podpora mezigeneračního učení a spolupráce mezi dětmi a seniory.

Organizační forma:

- skupinová
- hromadná

Časová náročnost:

- cca 2 hodiny

Pomůcky:

- zpěvníky
- počítač s internetem či cd přehrávač
- texty vybraných písní

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov (nebo Dětský domov Lichnov dle dohody organizací)

Popis aktivity:

Aktivita Odpoledne plné hudby propojuje seniory a děti prostřednictvím hudebních činností. Na úvod s klienty vytvoříme kruh, sedneme si a společně diskutujeme na téma hudba. Jedinci postupně sdělují ostatním:

- jaký druh hudby rádi poslouchají,
- jestli někdy hráli či stále hrají na nějaký hudební nástroj,
- který hudební nástroj se jim líbí,
- jakou mají oblíbenou českou písničku nebo jaké české písničky znají.

Poté přecházíme k samotným hudebním činnostem.

1. Minulá a současná hudba kolem nás

S tím, jak se vyvíjí a mění svět kolem nás, tak se také vyvíjí a mění hudba. Proto si skupina seniorů připraví pro děti 3 nejvíce hrávané písně ze svého mládí (dětství). Skupina dětí si naopak nachystá seznam 3 nejvíce populárních písní současnosti. Vzájemně pak skupiny představí jedna druhé písně prostřednictvím internetu (či CD přehrávače) a současně sdělí:

- název písně
- rok
- autora
- jednu zajímavost o písni

Pokud nějaká z vybraných písní bude v cizím jazyce, jedinci stručně přeloží obsah. Podmínkou však je, aby text žádné písně neměl vulgární obsah.

2. Zazpívej si s námi

Skupina seniorů i skupina dětí si zvolí 1 píseň z předešlé činnosti a pokusí se vzájemně jedna druhou píseň naučit. Jedincům poskytneme vytištěné texty písní.

U písně v cizím jazyce je vhodné na začátek text nejprve procvičit slovně bez zpěvu a potom přidat i melodii. Nakonec si společně obě skupiny píseň zazpívají.

Reflexe:

Jednotlivě vyzveme klienty, aby navrhli rytmus a způsob, jakým by se daly písně doprovodit – např. tleskání, luskání. Zvolíme jednu z naučených písní, společně ji zazpíváme a navržený rytmus a způsob doprovodu k ní přidáme. Poté můžeme rytmus i doprovod obměnit.

Zároveň dáme prostor k případným dotazům. Jestliže by někdo ze skupiny měl zájem zazpívat (či zahrát) ostatním i jiné své oblíbené písničky, na závěr aktivity můžeme zařadit jeho vystoupení.

6. měsíc (únor)

Vytvoř vlastní reklamu!

Cíl:

- Cílem aktivity je posílit rozvoj zájmových dovedností u dětí a seniorů, odbourat strach z vystupování před ostatními a podpořit spolupráci a komunikaci seniorů s dětmi/mládeží.

Organizační forma:

- hromadná
- skupinová

Časová náročnost:

- cca 2 hodiny

Pomůcky:

- pomůcky dle potřeb jedinců

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov (nebo Dětský domov Lichnov dle možností a zájmu organizací)

Popis aktivity:

Na úvod klienty seznámíme s průběhem aktivity a ponecháme prostor pro případné dotazy. Pro aktivitu Máme talent! nejprve rozdělíme děti/mladistvé a seniory do skupin po 4:

- 2 senioři
- 2 děti/mladiství.

Skupiny představují jednotlivé účinkující v různých zájmových odvětvích:

- drama (divadlo)
- zpěv (či hra na hudební nástroj)
- výtvarná oblast

Každá skupina si vybere jednu ze zájmových oblastí a jejím úkolem je, aby prostřednictvím této zájmové oblasti (např. zpěvem, výtvarným zpracováním) vymyslela reklamu pro celý náš mezigenerační projekt. Poté poskytneme všem skupinám dostatek času pro přípravu.

U oblasti zpěvu to například může vypadat tak, že skupina vymyslí svou vlastní píseň o projektu, drama zase dává možnost pro ztvárnění divadelního vystoupení či krátké upoutávky k projektu a prostřednictvím výtvarného umění může skupina např. vytvořit poutavý plakát pro zájemce o zúčastnění se projektu a krátké povídání k němu.

Reflexe:

Reflexe proběhne formou vystoupení a představení reklam jednotlivých skupin. Po skončení posledního vystoupení si sedneme se všemi jedinci do kruhu a hovoříme o jednotlivých vystoupeních:

- co jedince zaujalo
- jak probíhala příprava reklamy ve skupině (domluva, nápady)
- proč si skupina vybrala právě tuto zájmovou oblast

Závěrečné zhodnocení projektu

Cíl:

- Cílem závěrečného zhodnocení projektu je s účastníky shrnout všechny realizované aktivity. Formou diskuse jednotlivě vyjádřit pocity či připomínky k projektu a domluvit se na dalších krocích k jeho zlepšení a pokračování.

Organizační forma:

- hromadná

Časová náročnost:

- cca 1 hodina

Místo konání:

- Domov seniorů Krnov (nebo Dětský domov Lichnov dle možností a zájmu organizací)

Popis aktivity:

Po aktivitě *Vytvoř vlastní reklamu!* se v ten samý den uskuteční závěrečné zhodnocení celého projektu, jehož cílem bude shrnout všechny jednotlivé aktivity a formou diskuse účastníci projektu sdělí ostatním své pocity a připomínky. Dětem, seniorům a pracovníkům dáme prostor pro vyjádření toho, co jim účast na projektu dala a co by například změnili či vylepšili. Závěrem se pak společně domluví na dalším pokračování projektu – nabídnutí jeho realizace ostatním vhodným klientům v obou organizacích.

6.9 Shrnutí projektu

Projekt má docílit prostřednictvím realizace vhodných volnočasových aktivit vzájemné spolupráce dvou institucí (Dětský domov Lichnov, Domov seniorů Krnov), z nichž každá soustředí svou činnost na jinou věkovou skupinu osob. Aktivity se zaměřují zejména na rozvoj a upevnění vztahů mezi dětmi z DD a seniory z DS, neboť v prostředí těchto zařízení nejsou mezigenerační vztahy, zpravidla ob jednu generaci, pravidelně rozvíjeny.

Časová náročnost projektu činí dohromady zhruba 21 hodin. Odvíjí se od počtu hodin věnovaných jednotlivým aktivitám (cca 17 hodin) a dále pak doba projektu zahrnuje také souhrn časových úseků potřebných pro přepravu klientů z jedné organizace do druhé a zpět (cca 4 hodiny).

Projekt nabízí návrh personálního a finančního zajištění včetně návrhu rozpočtu financí potřebných k jeho realizaci. Zahrnuje dva možné rozpočty s ohledem na dvojí způsob ohodnocení zaměstnanců DD a DS, kteří se projektu budou účastnit. Aktivity jsou nejprve rozvrženy do časového harmonogramu včetně návrhu šesti konkrétních měsíců určených pro jejich konání a přibližné doby potřebné pro jejich realizaci. Poté následuje podrobný popis jednotlivých aktivit, jehož součástí je cíl, organizační forma, časová náročnost, vhodné pomůcky, místo konání, popis průběhu aktivity a konečná reflexe neboli zhodnocení celé aktivity.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat zvolené organizace, jejich poslání, náplň práce, historii i současný stav, a vytvořit pro ně projekt zaměřený na rozvoj mezigeneračních vztahů a s nimi souvisejícího mezigeneračního učení konkrétně u dětí z Dětského domova Lichnov a seniorů z Domova pro seniory Krnov.

Vytváření projektu znamenalo také možnost nahlédnout do odborné literatury týkající se rozvoje mezigeneračních vztahů obecně a dalších témat s tím souvisejícími. Mezigenerační učení a vztahy se v literatuře orientují z velké části na oblast rodiny. Proto projekt může představovat rovněž inspiraci pro rozvíjení mezigeneračních vztahů i mimo rodinu, v prostředích, kde tyto vztahy hrají stejně významnou roli.

Pro dosažení stanoveného cíle projekt nabízí volnočasové aktivity, jejichž podstata a účel spočívá ve vzájemném propojení dvou generací (zpravidla ob jednu generaci) – dětí z DD a seniorů z DS po dobu šesti měsíců.

Aktivity jsou naplánovány tak, aby obě generace zaujaly, zároveň je přirozeně propojily, a aby si z nich obě skupiny odnesly do života nové informace, zážitky a zkušenosti. Nabízejí tedy šanci zpestření a smysluplného trávení volného času dětí společně se seniory formou vlastního prožitku a zábavy.

Existují podobné projekty zaměřené na spolupráci dětí a seniorů, avšak většinou (co se týče skupiny dětí) pouze v oblasti mateřských či základních škol. Projekt by tedy mohl být příkladem a jedné z možností jak klientům v prostředí ústavního či podobného zařízení poskytnout mezigenerační zkušenost, která je může velmi pozitivně obohatit.

Zdroje

JANIŠ, Kamil, SKOPALOVÁ, Jitka, 2016. *Volný čas seniorů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 160 s. ISBN 978-80-247-5535-9

PÁVKOVÁ, Jiřina a kolektiv, 2008. *Pedagogika volného času*. 3. vyd. Praha: Portál. 224 s. ISBN 978-80-7367-423-6

PRŮCHA, Jan a kolektiv, 2001. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál. 400 s. ISBN 978-80-262-0403-9

RABUŠICOVÁ, Milada a kolektiv, 2016. *Mezigenerační učení*. Teorie, výzkum, praxe. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 298 s. ISBN 978-80-210-8460-5

TÓTHOVÁ, Jana, 2011. *Úvod do transgenerační psychologie rodiny*. 1. vyd. Praha: Portál. 256 s. ISBN 978-80-7367-856-2

Internetové zdroje

Čemu se v současné době věnujeme? Nedatováno. In: *mezigenerace.cz* [online]. [cit. 17. 3. 2020]. Dostupné z: <http://mezigenerace.cz/cz>

Historie domova pro seniory Krnov, 2019. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 17. 9. 2019]. Dostupné z: <http://www.dskrnov.cz/o-nas/historie>

Historie, 2009. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 8. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/informace/historie-domova/>

KITLIŇSKÁ Jana, 2012. Dobrovolnictví jako příležitost k mezigeneračnímu učení. In: *Sociální práce*. Sociální práce a mezigenerační solidarita [online]. [cit. 4. 11. 2019]. Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci. 12(4), 126-133 s. ISSN 1213-6204. Dostupné z: http://www.socialniprace.cz/soubory/cas_vol12_iss4-150122121121.pdf

Kontakty, 2009. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 8. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/kontakty/>

Kontakty, 2019. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 17. 9. 2019]. Dostupné z: <http://www.dskrnov.cz/kontakty>

KUBALČÍKOVÁ, Kateřina, 2012. Podpora neformálních pečovatelů v podmínkách poskytování sociálních služeb pro seniory v ČR: Příklad Pečovatelské služby. In: *Sociální práce. Sociální práce a mezigenerační solidarita* [online]. [cit. 12. 11. 2019]. Brno: Asociace vzdělavatelů v sociální práci. 12(4), 89-101 s. ISSN 1213-6204. Dostupné z: http://www.socialniprace.cz/soubory/cas_vol12_iss4-150122121121.pdf

LUKESZOVÁ, Alena, 2016. *Vnitřní řád* [online]. [cit. 16. 10. 2019]. Dostupné z: http://www.ddlichnov.cz/objekty/vr_dd_2016.pdf

LUKESZOVÁ, Alena, 2017. *Výroční zpráva* [online]. [cit. 16. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/informace/vyrocní-zprava/>

Naše poslání, 2019. In: *nadaceteremaxove.cz* [online]. [cit. 3. 11. 2019]. Dostupné z: <https://www.nadaceteremaxove.cz/o-nadaci/nase-poslani/>

O dětech, 2009. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 8. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/o-detech/>

O nadaci, 2009. In: *nadaceo2.cz* [online]. [cit. 3. 11. 2019]. Dostupné z: <https://nadaceo2.cz/kdo-jsme>

O nadaci, 2014. In: *vdv.cz* [online]. [cit. 3. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.vdv.cz/o-nadaci/olga-havlova/>

Podpora projektů směřujících k budování dlouhodobých vztahů mezi seniory a mladými lidmi, 2016. In: *nadace-agrofert.cz* [online]. [cit. 17. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.nadace-agrofert.cz/projekty/podpora-projektu-smerujicich-k-budovani-dlouhodobych-vztahu-mezi-seniory-a-mladymi-lidmi>

Program 3G-tři generace, 2011. In: *hest.cz* [online]. [cit. 17. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.hest.cz/cz/co-delame/program-3-g-tri-generace>

SCHLIMBACH, Tabea, 2010. Intergenerational mentoring in Germany: older people support young people's transitions from school to work. In: *Working with older people*. 14(4), 4-15 s. Emerald group publishing limited. ISSN 1366-3666. Dostupné z: <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.5042/wwop.2010.0678/full/html?skipTracking=true>

Sociální péče, 2019. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 7. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.dskrnov.cz/domov-pro-seniory/domov-pro-seniory-socialni-pece>

Současnost, 2019. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 17. 9. 2019]. Dostupné z: <http://www.dskrnov.cz/o-nas/soucasnost>

Sponzoři, 2009. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 16. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/sponzori/>

TOMŠEJ, Jakub, ZAORALOVÁ, Petra, 2017. Práce přesčas. Máte právo na příplatek nebo náhradní volno. In: *prace.cz* [online]. [cit. 4. 3. 2020]. Dostupné z: <https://www.prace.cz/poradna/pravni-radce/detail/article/prace-prescas-na-co-si-dat-pozor-1/>

Výroční zpráva, 2017. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 8. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/informace/vyrocní-zprava/>

Výroční zpráva, 2018. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 5. 10. 2019]. Dostupné z: http://www.dskrnov.cz/images/files/vyrocní-zpravy/vyrocní_zprava_2018.pdf

Vzdělávací projekt, 2009. In: *ddlichnov.cz* [online]. [cit. 16. 10. 2019]. Dostupné z: <http://www.ddlichnov.cz/cz/vzdelavaci-projekt/>

Základní údaje organizace, 2019. In: *dskrnov.cz* [online]. [cit. 17. 9. 2019]. Dostupné z: <http://www.dskrnov.cz/o-nas>

Zákon č. 108/2006 Sb. *Zákon o sociálních službách*. § 49 Domovy pro seniory. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>

Zákon č. 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*. § 12 Dětský domov. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>